

kalpazanlarla beladaydı. El yazılı kaimeler, piyasaya çıkmalarından hemen sonra kalpazanlar tarafından taklit ediliyordu. Sahteciliğin önüne geçmek için, başta kaimelerin şekillerinin değiştirilmesi olmak üzere bazı tedbirlere başvurulduysa da, kalpazanlar her seferinde bir yolunu buluyordu. Savaş yılları bu tip kalpazanlık teşebbüslerinin dışında gelişen ve vatan sevgisinden kaynaklanan, inanılmaz bir sahte kaime olayına da tanıklık etmişti: Çanakkale'de görevli Mehmed Muzaffer adındaki bir zabıt adayı, alayının ihtiyacı olan kamyon lastiklerini satın almak üzere İstanbul'a gönderilir. Malzemeyi alabilmek için gerekli olan tahsisat, imkânsızlıklar yüzünden çıkarılamaz. Mehmed Muzaffer bunun üzerine, bir gecede 100 liralık sahte bir kaime hazırlar. Bir tüccara lastikleri sipariş verir ve ertesi gün erkenden vapurunun kalkacağını belirterek, malzemeyi

10 liralık sahte banknot (en üstte solda). John Bradbury emisyonu (en üstte sağda). Çok dilli para örneği (üstte solda). Galata Sinagogu 10 para (üstte sağda).

A counterfeit 10-lira banknote (top left), a note issued by John Bradbury (top right). An example of money in several languages (above left). A 10-paras issued by the Galata Synagogue (above right).

alacağını bildirir. Böylece karanlıktan istifadeyle paranın sahteliğinin anlaşılmasını önler. Malzemeleri alıp birliğine döner. Tüccar, kaimenin sahte olduğunu anlar; olay duyulur ve Şehzade Abdülhalim Efendi'nin kulağına kadar gider. Şehzade hemen tüccarı buldurur ve bedelini ödeyerek kaimeyi satın alır. Muzaffer'in hazırladığı kaime "Bedeli Çanakkale'de altın olarak ödenecektir" yazmaktadır...

implementation of the promised reforms, a great need arose for financial resources. As the first step, a 160,000-lira banknote was circulated. But this led to further problems when the people, who did not trust paper money, bargained over the bills when doing their shopping, saying "I won't take paper money, I want akchas (small silver coins)!" Although they finally started taking the bills, they still had difficulty accepting their nominal value. But soon all the government's bills found buyers.

THEN COME THE COUNTERFEITERS...

With the transition to paper money, counterfeiters began to plague the Ottoman State. The bills, which were handwritten, were imitated by the counterfeiters immediately upon going into circulation. Although measures were taken to stem the forgeries, such as changing the shapes of the bills, the counterfeiters

always found a way of faking them. The war years witnessed an incredible proliferation of forgeries stemming from patriotism and developing quite outside the efforts of the counterfeiters. As a case in point, a military officer stationed in the Dardanelles by the name of Mehmed Muzaffer was dispatched to Istanbul to buy tires for a truck that were needed by his regiment. The allocation required for the purchase could not be made, so Mehmed Muzaffer took it upon himself to forge a 100 lira note overnight. He ordered the tires from a merchant and said he would be back to fetch them at the next morning since the ferry left at the crack of dawn, thus taking advantage of the darkness of night to prevent the forgery from being detected. Having purchased the goods, he returned to his unit. But the merchant, realizing the bill was a fake, reported the incident, which reached the ears of the ▷

KAİMELERİN CUMHURİYETE İNTİKALI

I. Dünya Savaşı yıllarında çıkarılan Osman-ı Evrak-ı Nakdiyeleri, 1928 yılına kadar kullanıldı. Genç Türkiye Cumhuriyeti'nin 88 bin Pound maliyetle İngiliz Thomas de la Rue matbaasına bastırıldığı 1. emisyon kâğıt paralar, 1927 Aralık'ında tedavüle sürüldü ve 4 Eylül 1928 yılında da Osmanlı kâğıt paraları tamamen tedavülden kaldırıldı. Ancak bu kâğıt paralar, Harf Devrimi'nden önce basıldığı için Arap harfliydiler, üzerindeki kupürleri de Fransızca yazılmıştı. Nisan 1938'de Latin harfli banknotlara geçildi.

PARALARIN ANLATTIKLARI

Cumhuriyet paralarının üzerindeki resimler, zamanın koşullarına göre çeşitli sosyal ve siyasi mesajlar içermektedir. Örneğin, 1 liralık kupürün ön yüzünde çift süren bir çiftçi arka planda Büyük Millet Meclisi; Atatürk'ün "köylü milletin efendisidir" sözünü anımsatmaktadır. 1938'de cumhurbaşkanlığı koltuğuna oturan İsmet İnönü döneminde İkinci Dünya Savaşı cereyan etmiş, Türkiye Cumhuriyeti son ana kadar savaşa girmemiş ve tarafsız kalmaya çalışmıştı. Kâğıt paralarda bu tarafsızlığın bir yansıması da görülmekteydi.

HERKES MİLYONER OLUNCA!

İnönü döneminden sonra demokrat parti döneminde hükümetin yaptığı öncelikli işlerden biri 5. emisyon olarak basılan paralara Atatürk resimlerini geri getirmek ve paraları renklendirmek oldu.

İnönü resimli 50 Kuruş, (en üstte). İkinci emisyon Türk Lirası (ortada). Üçüncü ve dördüncü emisyon Alman veya Amerikan basımı para (üstte).

50-kurush note with a picture of İsmet İnönü (top). Second issue Turkish lira (center). Third and fourth issue German or American-printed money (above).

1970'lerin sonlarına gelindiğinde, Türkiye'de yüksek enflasyonun başladığı yıllar belirginleşmişti. Enflasyonun düşürdüğü satın alma gücü paralarda kendini gösteriyordu. 2000'lere yaklaşırken paralardaki sıfırlar sayılmaz hale gelmişti. Artık para birimi 'Lira' değil 'Milyon Lira' olmuştu. Bir dönemin, her mahallede bir milyoner sloganı fazlasıyla gerçek olmuş, artık milyoner olmayan kalmamıştı.

Crown Prince, Adbülhalim Efendi, who immediately found the merchant and reimbursed him for the amount. The bill Muzaffer had forged said on it, "To be paid in gold at Çanakkale (the Turkish name for the Dardanelles)".

BILLS IN THE REPUBLIC

The Osman-ı Evrak-ı Nakdiyeleri, as Ottoman bills were known, issued during the First World War were used until 1928. The first paper money issued by the young Turkish Republic was printed by the printshop of an Englishman, Thomas de la Rue, to the tune of 88,000 pounds Sterling. It went into circulation in December 1927 and the Ottoman bills were completely removed from circulation on 4th September 1928. However, since the new Republican bills had been issued before the alphabet reform, they bore Arabic

characters and their denominations were given in French. It was only in 1938 that banknotes written in the Latin script were finally issued.

WHAT THE BILLS TELL US

The images on the paper money of the Republic convey various social and political messages depending on their period. For example, a farmer is driving a pair of oxen on the front of the one-lira note with the Grand National Assembly (parliament) building in the background, which brings to mind Atatürk's words, "the peasant is lord of the nation". During İsmet İnönü period, who assumed the Presidency following Atatürk's death in 1938, which coincided with the Second World War, Turkey stayed out of the hostilities until the eleventh hour in an effort to remain neutral, and this neutrality was also reflected in its paper money.

WHEN EVERYBODY BECAME A MILLIONAIRE!

The İnönü era was followed by the period of the Democrat Party, one of whose first priorities on taking office was to restore Atatürk's image to the bills printed in the fifth issue as well as making them colored. By the end of the 1970's rampant inflation had begun to appear in Turkey, manifesting itself in the country's currency whose buying power was significantly reduced. Towards the end of the century, zeros began to proliferate on the bills until the basic unit was no longer the 'lira' but so many 'million liras'. The old slogan from an era, 'a millionaire in every neighborhood' had become all too true, yet there were no true millionaires left. □